

Pressupostos PARTICIPATIUS de la ciutat d'Olot

Memòria 2019

Cc

Amb la col·laboració de:

Diputació de Girona

Equip de disseny, facilitació i comunicació:

Ús del llenguatge inclusiu

Aquest document utilitza un llenguatge inclusiu i per tant, les paraules usades són principalment en gènere neutre i quan no es pot, es fa referència a «persones». L'ús del llenguatge inclusiu surt del compromís per a contribuir a la construcció de l'equitat de gènere, entre d'altres equitats, a través del llenguatge.

OBJECTIU

Construir una cultura democràtica a la ciutat d'Olot a partir d'un procés participatiu i vinculant que desperti l'interès de veïns i veïnes, potencii la confiança entre aquests i l'administració municipal, i impulsi la participació de la ciutadania olotina en la presa de decisions sobre una part del pressupost municipal.

JUSTIFICACIÓ

Cada vegada som més conscients que no vivim en estats democràtics, sinó en processos democràtics, basats en l'obertura constant als reptes sistèmics dels nous temps, on és important augmentar la resiliència, adaptant-nos a nous hàbits d'equitat, transparència i participació.

Tot i que ja fa quasi 20 anys que es varen fer els primers pressupostos participatius en terres Catalanes, els processos de participació ciutadana estan esdevenint el pròxim repte en el nostre procés de regeneració democràtica. Moltes ciutats i pobles de Catalunya ja han entrat en aquesta pràctica, convertint-se en un dels nodes centrals de la democràcia participativa al país, ja que en un moment on la política ha perdut credibilitat entre la població, aquestes metodologies legitimen l'acció de govern. Tots els colors polítics del nostre país estan començant a experimentar amb noves formes de lideratge, més permeables i basades en l'acompanyament.

Com tot model participatiu, les bones pràctiques tan sols són orientatives, ja que la idiosincràsia de cada localitat és fonamental en l'èxit de la metodologia.

Per tant, la nostra proposta es basa en la nostra experiència innovant i adaptant metodologies participatives pels primers pressupostos participatius d'Olot, i integrant lliçons apreses de la primera edició pels pressupostos participatius del 2019.

DESCRIPCIÓ

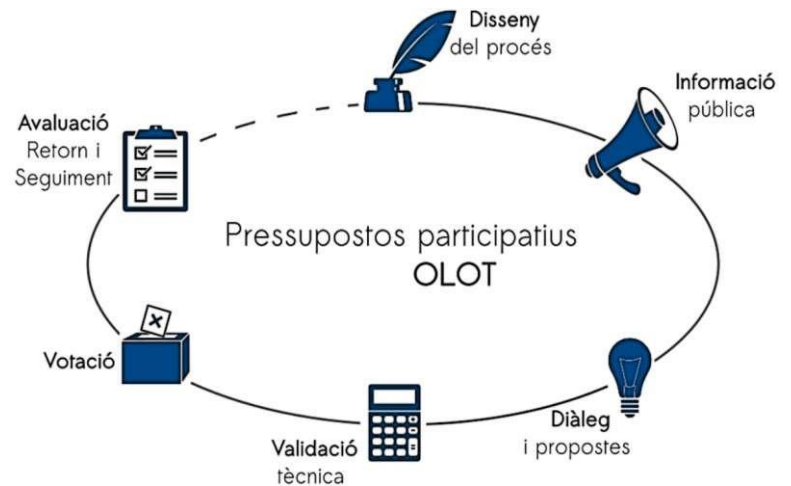
El procés d'aquests pressupostos s'ha dissenyat sobretot a la primera fase, que es va basar principalment en la definició i preparació del procés metodològic dels pressupostos participatius. Així, els resultats i el procés definit van constar de:

- Creació d'un grup de coordinació tècnica i política (GCTP)
- Acord sobre la proposta metodològica
- Creació un grup ciutadà de seguiment i avaluació (CSA)
- Ajustament del reglament dels pressupostos participatius segons les recomanacions de la primera edició de pressupostos participatius
- Co-disseny de la campanya de comunicació i pàgina web
- Definició de les sessions deliberatives
- Dur a terme les sessions deliberatives
- Validació tècnica conjunta amb la CSA
- Difusió de les propostes que van a votació
- Decisió sobre mecanismes de votació online
- Comunicació i difusió de les propostes i els mètodes de votació
- Votació telemàtica
- Retorn públic
- Implementació de les propostes guanyadores amb la CSA
- Comunicació del desenvolupament de les accions implementades

METODOLOGIA (fases)

Les sis fases de la segona edició de pressupostos participatius no van variar en termes de disseny global comparat amb la primera edició, però sí que es va integrar vàries de les lliçons apreses de la primera edició, alhora que es va haver d'adaptar el calendari per poder acabar tot el procés abans de les eleccions municipals.

És important ressaltar que tot i que la fase d'implementació no estava inclosa en el contracte de facilitació del procés participatiu amb l'equip tècnic extern, l'ajuntament va continuar convocant la Comissió de Seguiment i Avaluació per poder fer un disseny col·lectiu dels projectes votats i implementats.

RECURSOS

Aquesta proposta es presenta en col·laboració entre quatre organitzacions, on cada una aporta unes habilitats i experiències específiques.

1. Resilience Earth SCCL: aporta una llarga experiència en processos participatius i facilitació de grups tant a la Garrotxa com a nivell internacional, a més de formar part de grups de recerca en participació i resiliència comunitària.
2. Ekona SCCL: reuneix professionals amb un llarg recorregut en desenvolupar propostes per a una nova economia i aporta l'experiència i el coneixement en pressupostos participatius. L'any passat varen dissenyar i acompanyar la implementació de la prova pilot dels pressupostos participatius de l'Ajuntament de Barcelona i n'estan fent l'avaluació i el disseny d'una proposta de futur.
3. Arriant SLU: és una empresa sobradament coneguda a la comarca pel seu treball socio-comunitari. Fa 14 anys que està dinamitzant els infants, joves i famílies de la Garrotxa. Aporten el dinamisme necessari per moure els barris de la nostra ciutat.
4. Marc Planagumà: és un realitzador audiovisual amb més de 15 anys d'experiència, que ha participat intensament de la vida socio-cultural de la nostra comarca. Aporta la capacitat de comunicar de forma senzilla i entenedora, processos nous i complexos.

A més, al llarg del desenvolupament dels pressupostos participatius hi han participat totes les àrees de l'ajuntament que han sigut necessàries a les diferents fases (urbanisme, educació, joventut, cultura, salut pública, acció social, comunicació, secretaria, intervenció i atenció a la ciutadania) i la implicació del Grup de coordinació tècnica i política per fer-ne un seguiment intern i la Comissió de Seguiment i Avaluació que ha permès el seguiment de la ciutadania de tot el procés.

COMUNICACIÓ

Al llarg del procés ja es va dissenyar una fase pensada exclusivament amb la informació pública i la comunicació de tot el procés.

Els objectius específics d'aquesta fase eren:

- Despertar un major interès per part de la ciutadania olotina sobre el procés de pressupostos participatius;
- Provocar elements d'una transformació social i cultural a través de tècniques de comunicació per a la transformació;
- Mantenir un estàndard de transparència durant el transcurs del procés.

Els resultats tangibles d'aquesta fase són:

- La creació d'una campanya de comunicació
- La producció de material gràfic i audiovisual per donar a les diferents fases del procés
- La producció de posts a mitjans socials (Facebook, Instagram, Twitter)
- La participació en la generació d'articles i reportatges als mitjans locals (diaris provincials, revista comarcal, ràdio municipal, TV municipal)
- Múltiples presentacions i visites veïnals
- El retorn públic a la ciutadana a través de la Comissió de Seguiment i Avaluació, articles a la premsa local i comarcal, televisió i ràdio municipal.

PRESSUPOST

Suport tècnic pel desenvolupament del procés	18.113,70€
Suport de comunicació	2.232,36€
Anuncis	287,98€
Bustiatge	453,75€
Impressió de material	985,93€
Plataforma informàtica per la votació	6.254€
TOTAL	28.327,72€

AVALUACIÓ

Els resultats tangibles del procés participatiu van ser:

- Una proposta metodològica
- Un reglament revisat de pressupostos participatius
- Una campanya de comunicació, basada en la comunicació per a la transformació
- Reunions i formacions puntuals per a persones tècniques i polítiques
- Una formació completa per a persones dinamitzadores de carrer
- Desenes de presentacions i visites veïnals
- Trobades veïnals de deliberació i co-creació de propostes

- Disseny inicial de projectes seleccionats per a la fase de votació
- 7 propostes a votació
- 5 seleccionades
- 6% de participació a la votació
- Totes iniciades i 2 ja finalitzades

En total es van proposar una cinquantena de propostes, 7 de les quals arriben a la votació. Totes aquestes iniciatives van ser revisades per veïnes, veïns i persones tècniques a través múltiples d'espais participatius, durant els quals es va aglutinar vèries d'aquestes propostes per crear 26 projectes amb més impacte ecològic, social i econòmic. 12 d'aquestes accions s'han internalitzat i, per tant, els serveis tècnics municipals analitzaran amb detall si es poden portar a terme dins del pla d'actuació de la seva àrea; i les altres 7 propostes no complien amb els criteris fixats per als pressupostos o bé no han passat la validació tècnica. De les 7 propostes finalistes dels 2ns. Pressupostos participatius d'Olot, se n'han seleccionat 5. Per ordre de vots, els projectes seleccionats han estat els següents:

- Adequació d'itineraris a la Muntanya Pelada (263 vots)
- Revivim les places petites (217 vots)
- Fem grans places i parcs (214 vots)
- Tram de carrilbici i tallers de reparació de bicicletes (209 vots)
- Barris: espais de cultura (172 vots)

Els Pressupostos participatius d'Olot han tingut 1.372 vots. En total ha votat 379 persones, el que suposa un 6% de participació.. Un total de 6.351 persones que viuen al sector oest d'Olot estaven cridats a participar-hi.

A data d'avui estan totes les propostes aprovades i s'han treballat i dissenyat conjuntament amb la CSA. Dues d'elles ja estan acabades i les altres dues estan contractades i iniciades però pendents d'acabar les obres.

PROPOSTES DE MILLORA

Hem detectat bastants punts de millora en les últimes dues edicions, i concretament alguns d'aquesta edició estan consolidant l'anàlisi de l'edició anterior.

En general les persones de la ciutadania que han participat del procés ho han valorat com una experiència positiva, i les crítiques o millores han anat dirigides a la durada del procés, la seva profundització i la seva capacitat de decisió i de generar un impacte significatiu cap a la comunitat. En tots els casos la demanda és de més involucració, durant més temps i amb més profunditat.

Això es pot traduir en la integració de la participació ciutadana com a recurs dins de totes les àrees de l'ajuntament de manera evolutiva, començant amb les àrees amb més contacte amb la ciutadania, i assignant un pressupost per formar i acompanyar aquestes treballadores mentre agafin pràctica i coneixement a l'àmbit de la participació i el govern obert.

També es refereix a processos participatius que no estan vinculats a una quantitat específica per gastar si no amb la facilitació del diàleg comunitari sobre àmbits clau, per poder-los tractar entre totes i co-crear iniciatives per resoldre els reptes de base d'aquests àmbits.

Sembla que el que aporta més satisfacció a la ciutadania es basa en el sentiment d'identitat i pertinença que es genera en el procés col·lectiu d'una mateixa zona o ciutat. També el sentiment de responsabilitat que emergeix a l'entendre com funciona l'ajuntament per dintre, i poder dialogar directament amb les tècniques de l'ajuntament.

És interessant adonar-nos que en aquest procés democràtic, el que s'identifica com a direcció evolutiva es l'emancipació ciutadana. Les persones que participen del procés valoren positivament totes les característiques d'obertura i de delegació de responsabilitats, i critiquen totes les característiques assistencialistes i paternalistes del procés.

És evident que l'obertura no pot ser massa ràpida, i això es confirma tant amb el nivell de participació com en el procés de consciència col·lectiva que es produeix en aquests processos, on les ciutadanes comencen amb un sentiment més egoista de cobrir les seves pròpies necessitats, i acabant en un sentiment col·laboratiu treballant de cara a la ciutat.

Això ens mostra de nou la direcció del procés evolutiu des d'una altra cara del prisma, on podem veure com les ganes de les persones que participen d'assumir més responsabilitats, contrasten amb la necessitat d'entrar gradualment en un procés que augmenta la complexitat de la nostra democràcia i per tant té una corba d'aprenentatge que s'ha de tenir en compte. El marc de la governança regenerativa (Imatge 03) explica aquest procés gràficament, i ens aconsella de no saltar fases, sinó d'evolucionar gradualment pas a pas, cap a la regeneració de la democràcia municipal.

Per part de l'Ajuntament, la coherència es manté en l'anàlisi general, es valora que la proposta d'aquest format de pressupostos participatius ha estat molt útil per extreure informació, però que no és el model adequat. Es valora que s'ha d'augmentar la participació, vinculant més grups socials i internalitzant molt més els processos dins l'administració pública, tot i que s'ha de tenir en compte que no es pot augmentar la feina d'una administració que ja en alguns aspectes va al límit del que és capaç de dur a terme.

Per tant, valorem que probablement es necessita una anàlisi més profund on entendre com es pot internalitzar la participació dins els processos actuals de l'administració pública. Entenem que si el procés d'obertura del govern es dona de manera progressiva i estratègica, aquest no hauria d'involucrar un augment de la feina de les treballadores de l'administració sinó al contrari, un augment de la col·laboració hauria d'implicar processos més eficients amb impactes més sistèmics.

Com a valoracions generals, entenem que aquestes són les primeres passes d'un procés de canvi sistèmic de la democràcia local, i per tant de la relació entre la ciutadania i l'administració pública, generant més interconnexions i més obertura per ambdues parts. Això pot generar un salt qualitatiu en com entenem el municipi, l'administració, la col·lectivitat i la democràcia. Per aconseguir una evolució com aquesta és important mantenir la coherència dels processos participatius entre sí, per poder seguir desenvolupant aquesta anàlisi i responent a les necessitats que van emergint.

ENLLAÇ VÍDEOS PROCÉS al YOUTUBE:

<https://www.youtube.com/watch?v=6dvpvHlh8no>

<https://www.youtube.com/watch?v=XT0tMeInCZY>